

DISTRICTUS

ПАВЕТ

**ВЫДАННЕ
КРАЯЗНАЎЦАЎ
БРАСЛАЎШЧЫНЫ**

**№ 2 (39)
САКАВІК
2005 г.**

25 САКАВІКА - ДЗЕНЬ ВОЛІ

1918 БЕЛАРУСКАЯ НАРОДНАЯ РЭСПУБЛІКА 2005

Ад нас хавалі доўга гэту дату –
 Яе над ямай крывяніў сьвінец,
 Яе тапталі ў бруд, ламалі кратай,
 Душылі дротам, мерзлатою клятай.
 Сьмех супастагаў цешыўся: “Канец!”

Імпэрыцы так сьпяшаліся з канчынай,
 Каб распладзіць беспамытства рабоў.
 Ды за плячымі ў даты той – Айчына,
 У курганах сівых, у збройных чынах,
 Дзе – паласой па белым – наша кроў.

Мікола Арошка

Газета «Вольная Беларусь» з тэкстам Трацяй Устаўной граматы БНР

Вольная Беларусь.

Выданне 11 лістапада 1918 года.

Пячаткі дзяржаўных устаноў БНР

Шыльда вайскова-дыпламатычнай місіі БНР

ВЕСТКИ

Яна Шыдлоўская

У лютым у Браслаўскай Свята-Успенскай царкве выстаўляўся цудоўнейшы абраз Божай Маці "Прызри на смирение", прывезены з Украіны.

Першая аб'ява абраза – 1420 год. Ікона па паходжанню – са Пскова. Абраз з'явіўся ў сувязі з голадам. Ён згадваецца ў "Другім Покоўскім летапісе". На сённяшні дзень яна знаходзіцца ў храме Кіеўскага Свята-Уладзіслава мужчынскага манастыра. Існуе ў храме з 1992 года.

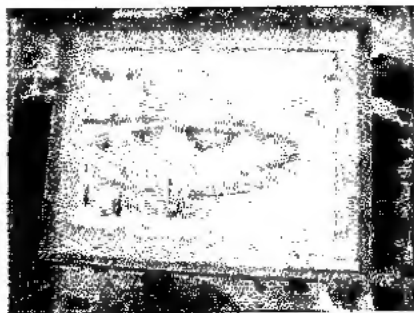
Абраз з'яўляецца дудадзейным: вядомы выпадкі аддараўлення невылечна хворых людзей, пазбаўлення захворванню сардэчна-сасудзістага, анкалагічнага напругі.

20 лютага ў Музеі традыцыйнай культуры адбылося адкрыццё мастацкай выставы "У чаканні вясны".

Выстава мастакоў клуба "Ля возера", што існуе пры Браслаўскім аб'яднанні музеяў, з'яўляецца традыцыйнай і праводзіцца штогод. На ёй мастакі прадстаўляюць свае лепшыя творы, наводзяць вышэй працы за год. Сёлета выстава носіць назву "У чаканні вясны", якая адпавядае агульнаму настрою твораў удзельнікаў і адчуванню гаспадароў.

У выставе прымае ўдзел сем мастакоў, якія працуюць у розных тэхніках і напраўках мастацкай творчасці. Ян Антонавіч Рыздзіка, Пётр Шукель аддаюць перавагу алейнаму жывапісу. Цеславіч Баркоўскі і Галіна Ставіцкая працуюць у тэхніцы акварэлі, Алёна Бялусь, Ірэна Тушкава і Вітольд Паўлюкевіч займаюцца графікай.

У іх творчасці прадстаўлены і жанравая разнастайнасць. Ёсць тут і пейзаж, і напюрморт і гістарычныя палотны. Што аб'ядноўвае нашых мастакоў, дык гэта любоў да Браслаўшчыны. Амаль усе яны ў захваце ад родных краінцаў, ад знаёмага з дзяцінства стрыманага каліграфічнага паўночнай Беларусі, ад самабытнай традыцыйнай культуры нашага рэгіёна.

Ёсць яшчэ адна агульная рыса ў мастакоў-удзельнікаў выставы – усе яны па прафесіі настаўнікі. Яны працуюць у школах Браслава і раёна, дзе перадаюць вучням сваё майстэрства.

Дзякуй

У маленькай вёсачцы жыла маленькая дзяўчынка, у якой была маленькая звычка заўсёды кніжыць: "Дзякуй".

Дома, у краме, на полі, у лесе ці проста на вуліцы, гэтак слова было побач. Дзяўчынка даравала яго людзям, нічога не паграбучы дзеся сабе. І гэтак слова было ў кожнага чалавека з вёскі, у кожнага дрэва, што стаіць паабодзі дарогі, у сонца, у неба, у рэчкі, у вясёлкі!

Бацькі навучылі яе дзякаваць Богу, за хлеб, за зямлю, за жыццё.

І кожную раніцу дзяўчынка казалася дзякуй краіне, у якой нарадзілася, за тое, што яна тут жыве, што тут яе бацькі, і дрэвы паабодзі дарогі, і сонца, і рэчка, і неба і людзі!.

Кніжка

Гэтая кніжка была куплена яшчэ ў савецкі час за паўтары рублі. Пакрытая пылам, схаваная ад вачэй у самым далёкім кутку шафы, амаль два дзесяцігоддзі прастаяла яна. У доме засталіся двое старых, якія валодалі не вельмі добрым зрокам. Таму пра кнігі яны ўспаміналі зрэдку. Дзеці даўно ўжо выраслі і з'ехалі жыць у горад.

Прыйшоў лета. Прыехалі дзеці, а разам з ім – унукі. Маленькія рукі змахнулі пыл са старой кнігі. Цікаўныя вочы ўглядаюцца ў назву: "Бабуля, прачытай!" Назва кнігі "Беларускія народныя казкі".

"Бабуля, а хто такія беларусы?"

"Беларусы – гэта я, твой дзядуля, твае мама і тата. Мы ўсе нарадзіліся тут. І тут наша Радзіма".

Словы святыя ...

Мір без маці

Дзіцячы дом святкаваў гэтай восенню сваё дванадцятгоддзе. Гэта быў велізарны шэры будынак з вялікімі няўтульнымі вокнамі і шорым дахам. Вакол дома расквінуў свае зялёныя рукі вялікі прыгожы сад. Каля дома мігучылі сотні аднолькавых хлопчыкаў і дзяўчынак. У садзе стаялі доўгія стаякі з вялікай колькасцю ежы і ліманада. Гучала музыка. Перад домам утварылася вялізная калейка з машынамі. Людзі ехалі з падарункамі: лялькамі, машынкамі, каларовымі алоўкамі, мяккімі цапкамі, роварамі, цукеркамі і жвачкамі.

Прагучалі словы дырэктара. Пачаліся танцы, гульні. Дзецям раздалі падарункі. Госьці гулялі па садзе.

Маладая пара ішла ўтульнай алейкай. Раптам іх увагу прыцягнула маленькая дзяўчынка, яна сядзела адна і зусім без падарунка.

"Дзяўчынка, што табе падараваш?" – спытаў людзі.

"Маму", – пачулася ў адказ.

Тура

Яна вельмі любіла сваю краіну і таму доўга пакутавала ад неабходнасці з'ехаць. Чалавек, якога яна кахае жыве ў Мінску. І зараз яна – яго жонка.

Аэрапорт. Апошні позірк на лобныя пагоркі, лясы, лугі. Зямля ўжо схавалася за аблокамі, а яна ўсё глядзела туды...

Іншыя краіны перад яе начыма. Іншая мова, іншае жыццё.

Замежная пошта штодня адпраўляла лісты на Радзіму. І гэта было адзінае павестра, якім яна дыхала ў чужым краі.

Невядомая рука шлоўла апошняю старонку яе жыцця. Цытую: "хворую жанчыну адвезлі ў край, дзе яна нарадзілася. За месяцы цяжкага станіонішча гэта былі перныя і апошнія словы, пачутыя ад хвора: Радзіма, прымай мяне!"

Спакой

Праз бруднае вакно міжгародняга аўтобуса дзяўчынка назірае родныя краіны. Яна – студэнтка-першакурсніца. Першы год як высхала з хаты. Не оказавшы, каб з жылём ёй напашывалася (сварлівая гаспадыня праз дзень награжала выгнаць яе з такой немаведама за што), але вучылася яна добра.

Кожны праз гэта праходзіць, маю на ўвазе цяжкі перыяд у жыцці. Яна пакутавала. Праблемы з жылём, грошы скралі, да таго ж пасварылася з хлопцам. А ўсё з-за таго, што замест дыскатэкі засталася ў хаце вучыць лекцыю. Зараз схала дадому пабачыць родных ды й запасы напоўніць.

Пра праблемы думала маўчаць.

На прыпынку ўжо чакала маці. Не вытрымала. З плачам кінулася ў абдымкі. На дарозе ўсё распавяла. Маці трымала яе тоненькую ручку і нічога не казалася. І ёй было так добра і спакойна, і ёй здавалася, зноў прыйшлі тыя часы шчаслівага дзяцінства!..

Яна нахілілася да маці і ціха, каб пачула толькі яна, прамовіла: "Мама, я так цябе люблю!"

Здрада

У краіне панавалі цяжкія часы. Кожны дзень неба было чорным. Здавалася, сонца ўжо ніколі не застане ў гэты закінуты Богам край. Бесперапынныя войны спустошылі пладавіны палі, пазабівалі людзей, знішчылі апошняю веру ва ўраганне. Рэкі зрабіліся чырвонымі ад крыві, зямля стала салёнаю ад слёз, не было чуваць песень. Але людзі, хаця і стомленыя барацьбой, усё ж жылі, працавалі, не пакідаючы рук, бакчыны паскардзіцца на свой лёс, каб яшчэ горш не зрабілася.

У гэтай краіне жыў чалавек. Працаваў і пакутаваў разам з усімі. Ураніце – абрыдла. “Колькі можна змагацца? Недалека там, далёка за морам жыліць людзі, не педзючы гэтых страшных пакут, што першым мы”. І ён пайшоў. Пайшоў туды, дзе сонца, туды, дзе весела спяваюць птушкі, туды, дзе людзі бесклапотна бавяць час. Пайшоў. А краіна засталася, спустошаная, чорная, непрыгожая.

Чалавеку было добра на новай зямлі. Ён еў і піў удасцаль, днём спаў пад дрэвамі, падстаўляючы твар цямістому вестрыку, ласкава сонейка паклала на яго твары бронзанае адценне. У адказ на пытанні тутэйшых, адкуль ён і дзе яго Радзіма, адказваў: краіна, з якой я прыйшоў, зруйнаваная, абрабаваная і непрыгожая, а Радзіма мая – тут.

Прайшлі гады. А чалавек больш не ўзгадваў сваю краіну. Яму было добра. Сонечная раніца, такая як і ўсе на гэтай зямлі, ператварылася ў пачатак рабання і нялюдзкі жорсткасці. “Ягоны Рай” захапілі. На вуліцах было відаць пераможаныя твары палонных, чуліся крыкі жанчын і дзяцей. Жыццё стагнала ісмаччым.

Чалавеку зноў зрабілася цяжка. І ён пайшоў. Пайшоў туды, дзе квітнелі сады і прыгожыя жанчыны збіралі слёзы ўраджай. Яму вельмі спадабаўся гэты куточак. Чалавек застаўся там. Ён еў і піў удасцаль, днём спаў пад дрэвамі, убакаваны лагодным спевам жанчын. Яму было добра. У адказ на пытанне, а дзе ж яго Радзіма, адказваў: Тут. Бесклапотнае жыццё скончылася. Моцны вецер знёс дамы, знішчыў сады, зрабіў сумнымі людзей.

Чалавек зноў у дарозе. Ноні яго скарты ў кроў, на цёмных валах з’явіліся орэбныя ніткі, а ён усё ідзе і ідзе. На далым ядзе раптам паказалася жытнёвае поле, поўнае спелых каласоў, а над ім чыстае неба, дзе свяціла вялікае сонца, даруючы свае проміні людзям. Ён пачуў дзіўныя спевы, і яны былі непадобныя да тых, што спявалі жанчыны, збіраючы яблыніны. Гэта былі “яго” песні. Ён пазнаў “сваіх” людзей, “сваю” краіну. Шырокая ўсмяшка зайграла ў яго на твары. Ён пазнаў. Але чаму такой усмяшкі не было ў людзей?..

Нешта няспершна балючае калынула па сэрцы. Здрада. Ён заўсёды ішоў туды, дзе было добра, пакінуўшы Радзіму пакутаваць. І вось ён тут..

Чалавек ушаў на калені і пачаў цалаваць зямлю, прасіць прабачэння. Ён разумее: месца яго спрадзеку было тут. І Радзіма даравала яму... Даравала здраду, даравала ману. Бо Радзіма, як маці, ніколі не здрадзіць сваім дзецям...

Маці

Пранзіліны крык разнёсся па хаце. Пачуліся галасы, з’явіліся ўсмяшкі, нехта запляскаў у далоні. Хлопчы! Сёння ў гэтай хаце святка. Гаспадары святкуюць нараджэнне так доўгачаканага дзіцяці. На стала з’яўляюцца кіліпкі, “п’якучы наноў”, кіўбаса, бульба, гуркі. “Каті ласка, за стол. Чым багаты, тым і рады!”

Старадаўняя

Літоўскай Пазоні

не разбіць,

не спяніць,

не стрываць!!!

Максім Багдановіч

Мінулі гады. Перазварыліся ў мінулае. У мінулым былі першыя крокі, першае слова, школа, нават першае каханне паспела захапіць, а пасля, нацэпыўшыся, і адпусціць хлопца.

Цяжка жылося сям’і. Бацька штодзень працаваў у полі. Маці гаспадарыла, час ад часу ходзячы мыць білізну за грошы. А хлопец рос. Рос і наіраў. Назіраў мужыцкі твар бацькі, назіраў нягэрабны стан маці, што кожны дзень мітусяўся ля печы. Чуў простую мову, еў простую ежу. І усё ў ім выскікала агіда. Свежай мясновай ранняй ён пайшоў з дому, прыхапіўшы грошы, што бацькі крывей і потам здабылі на новую хату. Падаўся ў горад.

Бруканая вуліца пасля дажджу выглядае асабліва прынава. Маленькія каменцікі зіхалі і пераліваюцца ў промнях лагоднага сонца, якое яшчэ нямежна вышлядзася з-за хмар. Ён ідзе. Толькі яго не пазнаць. На бацькоўскія грошы хлопец купіў дарагое адзенне, новыя боты. Зайшоўшы ў любы рэстаран, можна было заўважыць знаёмы твар заўсёды ў мілай кампаніі якой-небудзь прынававай дамы. Між тым паліцыя была пошук златынцы, які на-майстэрску краў грошы ў крамах горада. Злавілі. Пасадзілі за кратамі. Навіна поштай “чутак” хутка даляцела да бацькоў. Пазычыўшы ў суседзяў, маці рухася ў кірунку горада. Грошы знаходзяць сваё месца ў кіпцэнні судзі, а хлопец зноў на свабодзе. Не сказаўшы і слова падзякі сваёму збавіцелю, накіроўваецца да дзвярэй... Па шчаце маці копацца буйныя слёзы...

Ён ідзе. Толькі яго не пазнаць. Абадраны, а калісьці такі новы і прынававы строй, ледзь прыкрывас голае цела. Боты даўно ўжо просяць есці ў гаспадары, які сам еў некалькі дзён назад. Ён ідзе ў вёску, нікому непатрэбны ў вялікім і злым горадзе, які любіць тоўстыя партмані і дурняў.

Старая хата накіслася на бок. Дворык, калісьці дагледжаны, зараз зарос хмызняком. А на могілках з’явіўся новы надмагільны камень з імем бацькі. Ня яго сядзіць жанчына. Гэта маці...

Ён ушаў на калені і пачаў цалаваць рукі маці, просячы прабачэння. І яна даравала яму... Даравала здраду, даравала ману. Бо маці, як Радзіма, ніколі не здрадзіць сваім дзецям.

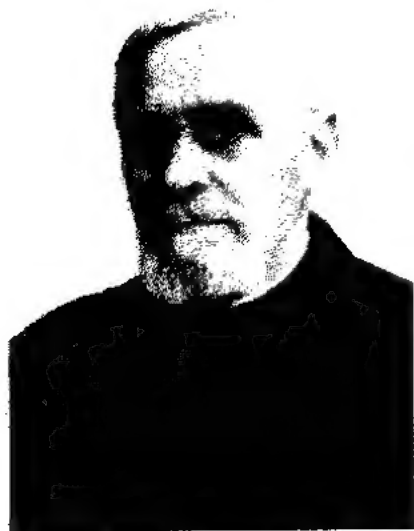
Малітва

Вечар. Цёмны нікой. Холадна. На падлозе перад вобразам стаіць маці. Па іначках яе копацца слёзы, чуецца пэнт. Да мяне дзяляюць апошнія словы: “Зрабі свабоднай. Зрабі шчаслівай Радзіму нашу і наш народ”...

Галіна Сутула з Глыбокага праз Уладзіслава Міцкевіча перадала ў дарунак бібліятэцы музейнага аб’яднання падборку каштоўных беларускіх выданняў, падрыхтаваных беларускімі дзеячамі замежжа. Кніга Язэпа Малецкага “Пад знакам Пагоні (Таронта, 1976 г.)” утрымлівае матэрыялы, звязаныя з Браслаўшчынай. Яе аўтар, вядомы беларускі дзеяч, паходзіць з в. Якужы на Мёршчыне, навучаўся ў Друйскай гімназіі айцоў-марыянаў. Пасля вайны Я. Малецкі жыў у Аўстраліі. Памёр у 1982 годзе. Дарэчы, на сродкі яго жонкі выкананы некаторыя рэстаўрацыйныя працы ў Друіскім касцёле Св. Тройцы, аб чым сведчаць памятныя дошкі. “Пад знакам Пагоні” – гэта ўспаміны пра падзеі другой сусветнай вайны.

Перададзены таксама тры выданні раманаў вядомага празаіка, паэта, драматурга Кастуся Акулы, які нарадзіўся ў 1925 годзе ў вёсцы Верацеі Докшыцкага раёна, і з 1947 года жыў у Канадзе. Усе выданні маюць аўтаграф аўтара. Зборнік “Усякая ўсячына” (Таронта, 1984 г.) уключае прозу, паэзію, п’есу “Тараканы ў саладусе”, аўтабіяграфічныя матэрыялы. Трэцяя частка трылогіі “Гараватка” – “Беларусы, вас чакае зямля” (Таронта, 1981 г.), адлюстроўвае гістарычны лёс Беларусі, якая высталяла ў змаганні з чужаземцамі. Трэцяя кніга К. Акулы “Заўтра – гэта ўчора” (Таронта, Нью-Ёрк) выдадзена на англійскай мове.

Кнігі, перададзеныя Галінай Сутулай, чакаюць свайго чытача.

ЯЗЭП ГЕРМАНОВІЧ

(1890-1978)

(да 115 годдзя з дня нараджэння)

Каталіцкі святар усходняга абраду, манах-марыянін, місіянер, рэлігійны і культурна-асветны дзеяч, удзельнік беларускага хрысціянскага руху XX ст., педагог, пісьменнік, паэт і публіцыст. У літаратурным жыцці выступаў пад псеўданімам Вінірук Адаважы.

Нарадзіўся 20.02.1890 г. у мястэчку Гальшаны Ашмянскага павета Віленскай губ. Паходзіў з сялянскай сям'і: бацькі – Станіслаў і Ганна (з дому Савіцкіх) Гермашовічы. Вучыўся ў Гальшанскай пачатковай школе і ў гарадской школе ў Ашмянах. Скончыў Віленскую духоўную каталіцкую семінарыю (1913). Пасвячоны ў святары 29.06.1913. Тады ж распачаў душпастырскую дзейнасць як вікарый у мясцовасці Далістова Беластоцкага павета. Пазней працаваў у розных парафіях Беластоцкага дэканата (Беласток, Крынкі, Мсцібова, Вялікая Лапеніца). З 1921 г. – сябра Таварыства беларускай мовы. У 1924 г. уступіў у ордэн айцоў марыянаў. Служыў пробашчам у Друі, дзе адначасова выкладаў Закон Божы і лацінскую мову ў гімназіі. Широка выступаў у беларускім перыядычным друку (“Крыніца”, “Chrsćijanskaja Dumka”). Праследаваўся польскімі свецкімі і духоўнымі ўладамі. З 1932 г. займаўся місіянерскай дзейнасцю ў Харбіне (Маньчжурія). Па стане здароўя ў 1936 г. вярнуўся ў Заходнюю Беларусь. Кіраваў у Вільні Беларускай домам марыянаў. У 1938 г. дэпартаваны польскімі ўладамі ў Цэнтральную Польшчу, адкуль у хуткім часе зноў выехаў у Харбін. У 1948 г. арыштаваны кітайскімі ўладамі і перададзены органам савецкай бяспекі. Да 1955 г. знаходзіўся ў канцэнтрацыйных лагерах у Сібіры. Пасля вызвалення быў змушаны выехаць у Польшчу, адкуль напрыканцы 1959 г. выехаў у Італію, пазней – у Цаліжэбрыстанію. Прываў удзел у рэлігійным і культурным жыцці беларускага замежжя. Рэдагаваў часопіс “Божым шляхам”. Напісаў успаміны “Кітай – Сібір – Масква”. Памёр 26.12.1978 г. у Лондане. Пахаваны на могілках св. Паўла.

Чэслаў Сіповіч: слова да настаўніка

Айцец Германовіч, скончыўшы навiццят, перш быў назначаны пробашчам у Друі, пасля магістрам навiццят, а так жа настаўнікам закону Божага і лацінскай мовы ў гімназіі. Ён умеў узгадываць хлапчукоў, зацкавіць іх, а асабліва ўмеў прышчэпліваць любоў да роднай беларускай мовы, якую ў Польшчы тады прасьледавалі і якой не маглі нават навучаць у самой друйскай гімназіі, дзе каля 90% вучняў былі беларусамі, а кіраўнікамі яе былі так-жа айцы Марыяне беларусы.

На жаль ня доўга працавалі разам Марыяне беларусы. У 1928 г. выехаў у Харбін Ф.Абрантовіч, а ў 1932 г. яму на падмогу выехаў так-жа а. Язэп Германовіч. Пасля шматлікіх гадоў не магу забыць таго сумна-прыгожага развiтаньня з дарагім а.Язэпам у Друі. Усе былі ўсхваляваныя, лачынаючы ад а.Цікоты, Супэрыёра Друйскага Дому, а канчаючы на наймалодшым хлапчуку з інтэрнату. Сьпявалі мы тады песьні «О край родны, край прыгожы», «Хмары хмары, што па небе носіцеся гарамі...», і іншыя. Шчыме та сэрца ня толькі таму, што пакідае нас дарагі наш чалавек, які не для аднаго з нас стаўся новым бацькам, але й таму, што наша краіна траціла яшчэ аднаго сьвятара і дзеяча, якога а нельга было заступіць.

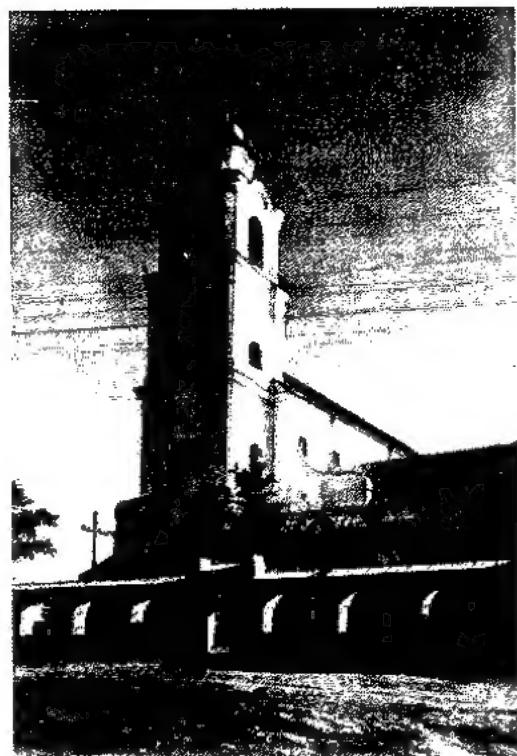
У Харбіне, хаця вонкавыя абставiны былі вельмі розныя ад тых у Друі, айцу Германовічу прышлося рабiць тое самае па сутнасьцi, што і ў Друі: узгадываць моладзь. У суравейшым клімаце, у ўмовах не лягчэйшых, чымся ў Друі, а.Язэп выконваў абавязкі дырэктара гімназіі, спавядніка жаночых манастыроў, выхаваўцы інтэрнату, настаўніка. Усё гэта моцна падкасіла яго сілы і ў 1936 г. ён павiнен быў вярнуцца на бацькаўшчыну, гэтым разам у Вiльню. Тут назначаны быў кіраўніком (пасля а.Юрага Кашыры) беларускага марыянскага Дому Студэнтаў пры вулiцы Жыгімонта. Дом гэты быў парасткам Друйскага Дому і меў за мэту прыгатаваньне будучых сьвятароў. Была моладзь, кiпепа праца. Ня раз пабывалі ў тым доме беларускія сьвятары, дзеячы, мастакі і паэты. Помню адведаль нас ксяндзы Ад.Станкевіч, Ул.Талочка, Навіцкі, Семашкевіч (паэт Быліна) і іншыя. Гасьцілі ў нас так-жа Антон Луцкевіч, Трэпка, Шугоў, Дубейкаўскі, Максім Танк, Забэйда-Суміцкі.

Вiленскі беларускі дом Айцоў Марыянаў быў сапраўднай клетачкай беларускага духовага адраджэньня. Аднак прайснаваў ён толькі 3 гады. Польскія адміністрацыйныя ўлады зьнішчыўшы беларускі кляштар у Друі, не далі змогі для iснаваньня так-жа вiленскаму дому. Айцец Язэп Германовіч і ўсе студэнты сэмiнарысты ў 1938 г. былі выселеныя ў цэнтральную Польшчу. Адтуль а.Германовіч iзноў праз Рым выехаў на працу ў Харбін і iзноў спаткаўся там з айцамі Абрантовічам і пасля з Андрэям Цікота. Працуе а.Язэп аж да 1948 г., калі кiтайскія камуністы разам з iншымi айцамі і настаўнікамі гімназіі яго арыштавалі і перадалі савецкаму НКВД. Падобна як і iншыя яго сябры, а.Германовіч быў завочна засуджаны на 25 гадоў прымусовых лягэрных работ.

Бог аднак у сваім мiласэрдзi скараціў той несправядлівы сталiнскі прысуд да шасьці з паловай гадоў і а.Язэп, хаця і зьнішчаны фізычна, бадзёры аднак і моцны на духу, у 1955 годзе высланы са-вецкімі ўладамі ў Польшчу. Адтуль у канцы 1959 г. удаецца яму вырвацца ў вольны сьвет. Тут ён напісаў свае “Успамiны” і паэтычны твор “Князь і Лапаць”.

Вельмі бурлівае і цяжкое жыццё нашага а.Юбіята ня спрыяла яго творчасцi. Аднак ня гледзячы на ўсё, з пад яго пяра выйшла шмат твораў у форме апавесцяў і паэзіі.

Айцец Германовіч пачаў пісаць будучы яшчэ пробашчам у Вялікай Лапеніцы. Першы яго артыкул быў надрукаваны ў вiленскай “Крыніцы” у 1919 г. пад назовам “Хто мы?” Быў ён падпісаны псеўдонімам “Хлопчык з пад Горадні”. Пасля таго, як стаў пісаць, здарылася яму спаткацца з

Друя. Кляштар айцоў Марыянаў

Максімам Гарэцім.

- Ксёндз, ты мусіш пісаць! Грах, калі ня будзеш! – сказаў ведамы пісьменьнік-крытык.

Словы Гарэцкага былі добрай заахвотай. Гармановіч – ён жа Вінцук Адважны – пісаў, дзе толькі быў і дзе толькі мог. Да пісанья падганяла яго ня толькі хваля беларускага агульнага адраджэння, але так жа патрэба ўнутраная пазты. Ён пісаў аб сабе:

“Іграю, іграці я мушу.

Тут ноты жыццём напісаны,

Дык будуць усе прачытаны,

Як струны жывыя парушу...”

Творчасць Вінцука Адважнага адзначаецца моцным патрыятызмам, глыбока рэлігійным настроем.

Так жа ў ёй шмат далікатнага беларуска гумару. Дагэтуль паявіліся ў друку асобнымі кніжамі наступныя творы:

1. Як Казюк сабраўся да споведзі, Вільня. 1928.
2. Казюковае жанітва, Вільня. 1929.
3. Як Гануля збіралася ў Аргентыну, Вільня. 1930.
4. Адам і Анельжа, Вільня. 1931.
5. Канёк-Гарбунёк, Вільня. 1932.
6. Унія на Палесьсі, Вільня. 1932.
7. Бэтлейка, Вільня. 1932.
8. Беларускія Цымбалы, Вільня. 1933.
9. Хлапец, Вільня. 1936.
10. Кітай-Сібір-Масква (Успаміны), Мюнхэн. 1962.
11. Князь і Лапач, у друку.

Аб творах пад нумарамі 1-8 знаходзім іх агляд у ўступе да кніжкі “Беларускія Цымбалы” пяра Кс.

Адама Станкевіча. Ён жа там гэтак адзваецца:

“Агулам Вінцук Адважны у сваім пазтыцкім творстве стаіць на грунце несмяротных ідэалаў Хрыстовай рэлігіі і этыкі, як бы паказваючы гэтым найвышэйшую мэту мастацтва і пазтыцкай тэхнікі: з гэтых ідэалаў чэрпае пазтыцкае натхненне, да іх кліча свой народ і ў іх бача непарушную веру ў пэўнае здзяйсненне беларускіх народных ідэалаў, бо справа народная ў В.Адважнага гэта частка справы Божай”.

Трэба заўважыць, што шмат твораў айца Гармановіча загінула, асабліва шкада арыгінальных ягонах баек, а так жа тлумачэнняў Крылова, Красіцкага і іншых ведамых аўтараў. Усё, што было напісана ў Харбіне, там і асталося.

“Успаміны” былі даручаны вялікаму і Добраму Яну XXIII, каторы, калі прымаў нашага сьвятара, казаў яму: “Не ўпадзі ізноў у рукі тваіх ворагаў!”

Спадзяёмся, што наш Юбілят, атрымаўшы благаслаўленне ад таго-ж Палы і шмат добрых пажаданняў з усіх куткоў сьвету, пажыве нам яшчэ і не адно напіша на славу Божую і Беларусі.

Вучань Вінцука Адважнага [Часлаў Сіповіч]

Друкуецца паводле часопіса “Божым шляхам” (Лондан) 1964. № 82.

Вокладка кнігі Язэпа Германовіча «Кітай - Сібір - Масква», перавыдадзенай да 80 гадовага юбілею кляштара Марыянаў у Друі. (Менск - Санкт - Пецярбург. 2003 г.)

АНТОН ПАДЗЯВА (1913-1955)

Каталіцкі сьвятар заходняга абраду, удзельнік беларускага хрысціянскага руху XX ст., манах-марыянін.

Нарадзіўся ў 1913 г. у в.Перхулева Дзісенскага павета Віленскай губерні. Паходзіў з беларускай каталіцкай сям’і: бацькі – Габрыель і Марцыяна (з дому Трашчынскіх) Падзявы. Малодшы брат беларускага каталіцкага сьвятара Тамаша Падзявы. Вучыўся ў польскай гімназіі пры Друіскім кляштары і ў Віленскай духоўнай каталіцкай семінарыі. Супрацоўнічаў з беларускім рэлігійным перыядычным друкам. Займаўся перакладамі з літоўскай на беларускую мовы (байка “Тры браты” і інш.). У 30-я гады – у ордэне айцоў марыянаў у Друіскім кляштары. Пасля дэпартацыі з Друі ў 1938 г. беларускіх сьвятароў і клерыкаў жыў у кляштары айцоў марыянаў на Бялянах у Варшаве. Вучыўся ў Варшаўскай духоўнай каталіцкай акадэміі. З часоў вучобы ў Друі звязаны з беларускім нацыянальна-рэлігійным рухам. Памёр у 1955 г. у мясцовасці Скужэц недалёка ад г. Сельцы. Пахаваны на мясцовых могілках.

ТАМАШ ПАДЗЯВА (1906 – 1975)

Каталіцкі сьвятар усходняга абраду, марыянін, тэолаг, місіянер, доктар філасофіі, сябра Марыянскай капітулы ў Рыме, рэлігійны і культурна-асветны дзеяч, вучоны, сацыёлаг, педагог і публіцыст.

Нарадзіўся 6 лютага 1906 г. у в.Перхулева Дзісенскага павета Віленскай губерні. Паходзіў з беларускай каталіцкай сям’і: бацькі – Габрыель і Марцыяна (з дому Трашчынскіх) Падзявы. У 1926 г. уступіў у навіцыят айцоў марыянаў у Друі. Там жа скончыў гімназію (1929). Прадоўжыў вучобу ў папскім Грыгарыянскім універсітэце ў Рыме. Пасвячоны ў сьвятары 23.12.1934. З 1935 г. займаўся місіянерскай дзейнасцю ў Харбіне (Маньчжурія). Працаваў выхавателем, прэфектам і духоўнікам у місіі св.Мікалая. Супрацоўнічаў з харбінскім місіянерскім перыядычным выданнем “Католический вестник”. Напрыканцы снежня 1948 г. арыштаваны кітайскімі вайсковымі ўладамі. Перададзены органам савецкай бяспекі. Да 1955 г. знаходзіўся ў адным з канцэнтрацыйных лагераў у Тайшэце (Усходняя Сібір). Пасля вызвалення вярнуўся ў Польшчу, дзе займаўся навуковай і педагогічнай дзейнасцю. У 1969 г. выехаў у Рым, а пазней у Лондан. Прымаў удзел у рэлігійным і культурным жыцці беларускага замежжа. Выступаў на старонках эмігранцкіх рэлігійных выданняў (“Божым шляхам” і інш.), удзельнічаў у працы Беларускай секцыі Ватыканскага радыё. Памёр 2.10.1975 г. у Лондане. Пахаваны там жа на могілках Дзева Марыі.

ФЕЛІКС ЖУРНЯ

(1913-1982)

Каталіцкі святар заходняга абраду, манах-марыянін, рэлігійны і культурна-грамадскі дзеяч, удзельнік беларускага хрысціянскага руху XX ст., гісторык, публіцыст, бібліяфіл, педагог.

Нарадзіўся 20.06.1913 г. у в.Зарэчча на Браслаўшчыне. Паходзіў з сялянскай сям'і беларусаў-католікаў. У 1927 г. паступіў у Друйскаю гімназію пры кляштары беларускіх айцоў марыянаў. У час вучобы з асаблівай павагай ставіўся да настаўніка і духоўнага апекуна святара Я.Германовіча 3 1932 г. – у ордэне айцоў марыянаў. Пасля заканчэння гімназіі разам з іншымі беларускімі клерыкамі прадоўжыў вучобу ў Вільні, дзе пазнаёміўся са сваёй тэалогіяй і філасофіяй. У 1938 г., пасля дэпартацыі польскімі ўладамі беларускіх святароў і клерыкаў з Друйскага кляштара айцоў марыянаў, пераехаў у Варшаву. Там прадоўжыў вучобу. Пасвячоны ў святары ў 1943 г. Да 1966 г. праводзіў душпастырскую працу ў Польшчы пры марыянскіх кляштарох выконваў абавязкі шпітальнага капелана і маістра навіцыята. Служыў пры капіцы сяцёр Міласэрнасці ў парафіі Гара Кальварыя Варэцкага дэканата. Пасля заснавання ў Варшаве Беларускага грамадска-культурнага таварыства прымаў удзел у яго насаджэннях і культурна-нацыянальных нарадах. У 1966 г. па ініцыятыве і пры падтрымцы беларускіх святароў пераехаў у Вялікабрытанію. Супрацоўнічаў з беларускім рэлігійным часопісам "Божым шляхам". Выступаў на яго старонках з артыкуламі тэалагічнага і культурна-асветнага характару. Даследаваў гісторыю беларускіх рэлігійных выданняў XIX – XX стст. Дзейны сябра Беларускай каталіцкай місіі ў Вялікабрытаніі. У апошнія гады душпастырскай дзейнасці быў абраны суперыёрам Беларускага дома марыянаў у Лондане. У складзе беларускай дэлегацыі святароў 29.11-05.12.1982 г. знаходзіўся ў Ватыкане. 01.12.1982 г. на аўдыенцыі у папы Іаана Паўла II браў удзел у абмеркаванні пытання пра стан каталіцкай царквы і пастырскай працы сярод беларусаў на бацькаўшчыне і ў эміграцыі. Неўзабаве пасля вяртання з Рыма раптоўна памёр 11.12.1982 г. у Лондане.

МІХАІЛ ДАЛЕЦКІ

(1884-пасля 1939)

Каталіцкі святар заходняга абраду, ганаровы канонік Пінскай кафедральнай капітулы, удзельнік беларускага хрысціянскага руху XX ст., душпастыр.

Нарадзіўся 11.08.1884 г. у в.Абабы Слабодскай воласці Новааляксандраўскага павета Віленскай губ. Паходзіў з сялянскай сям'і: бацькі – Ігнат і Іаанна (з дому Багародзяў) Далецкія. Атрымаў хатнюю адукацыю. Здаў экзамен на атэстат сталасці пры Кадэцкім корпусе імператара Аляксандра II у Пецярбургу. У 1904 – 1909 гг. вучыўся ў Магілёўскай духоўнай каталіцкай семінарыі ў Пецярбургу. Пасвячоны ў святары 19.05.1909 г. біскупам С.Данісевичам у Пецярбургу. Першыя гады душпастырскай дзейнасці правёў на пасадзе вікарыя ў Пінску. У 1911 г. – адміністратар Старчыцкай парафіі Слуцкага дэканата. На ўрачыстасцях з нагоды ўз'язнення ў сан біскупа Ф.Карэвіча ў 1914 г. выступіў па пытанні ўжывання беларускай мовы ў касцёле. Карэспандоваў і матэрыяльна падтрымліваў выданне першай беларускай каталіцкай газеты "Bielarus". З 1924 г. – на пасадзе пробашча ў парафіі Уселюб Пінскай дыяцэзіі. У 1933 г. прызначаны пробашчам і дэканам у Навагрудак.

Матэрыялы пра Я.Германовіча, а таксама пра святароў з Браслаўшчыны друкуюцца паводле выдання: Ю.Гарбінскі. Беларускія рэлігійныя дзеячы XX стагоддзя. Мінск-Мюнхен. 1999 г.

Сяргей Ёрш

ЗАБЫТЫ ПАЭТ З БРАСЛАЎШЧЫНЫ

Калісьці, у размове з беларускім дзеячом з Варшавы сьв. Пам. Янкам Жамойціным, я пачуў прозьвішча паэта Язэпа Пабыржына. Зь ім ён пазнаёміўся ў савецкім лягэры ў Казахстане ў пачатку 1950-х гадоў.

Пра Пабыржына я чуў і раней, ад былога сябра Саюзу беларускай моладзі і Беларускай незалежніцкай партыі Віктара Сікоры з-пад Шаркаўічыны. Толькі памылкова ён яго называў Пабыржой – быў зь ім мала знаёмы. Паводле Сікоры, Пабырка паходзіў з Браслаўшчыны (Жамойцін, відаць, памылкова называў Глыбоччыну), там жа ён дзейнічаў падчас нямецкай акупацыі. Вясной 1944 г. Язэп Пабыржын некалькі месяцаў займаўся на менскіх курсах вышэйшых кіраўнікоў СБМ, быў прыняты ў сябры падпольнай БНП. Магчыма, нават быў кіраўніком Браслаўскай суполкі гэтай нацыянальнай партыі. Летам 1944 г. Пабыржын, разам з сябрамі, падаўся на Захад, але не спыніў свайго ўдзелу ў беларускім вызвольным руху. Ва Ўсходняй Прусіі ён уступіў у беларускі дэсантны батальён "Дальвіц", які нямецкая вайсковая разведка рыхтавала для закліку ў БССР – для разгортвання антысавецкага партызанскага руху.

У вольны час "камандас" Пабыржын пісаў вершы, чытае іх сябрам. Пра першы публічны ягоны выступ 10 сьнежня 1944 г. пісала берлінская беларуская газета "Рапіца", схаванайшы прозьвішча паэта пад крыптанімам "П": "Кожны верш хоць і малады формаю, перапоўнены гэтак сама маладым фанатычным начуцьцём і ідэяю змаганьня і перамогі".

Не лавсрым мы болей нікому.
Не падманіць нас болей ніхто.
На сябе маем толькі надзею

І на сьцяг наш з Пагоняй сьвятой, - чытаў Пабыржын адзін са сваіх баявых вершаў.

Альбо такія радкі:

Толькі той беларус, хто ў хаосе
Разбурэньня імперый гнілых,
Жне нястомна буйныя калосьсі
Для вызвольных ідэяў сьвятых.

На ягоныя вершы былі напісаныя некалькі вайсковых песняў, што сьпявалі жаўнеры дэсантнага батальёну.

У траўні 1945 г. беларускія вайскоўцы "Дальвіца" здалі зброю чэскім партызанам, а самыя групамі прабіраліся на Захад альбо ў Польшчу. Язэп Пабыржын выбраў апошні варыянт – ён хацеў праз Польшчу вярнуцца на Бацькаўшчыну, каб змагацца за волю і незалежнасьць Беларусі. У чэрвені 1945 г. ён бярэ ўдзел у тайнай нарадзе кіраўнікоў БНП у Варшаве (прысутнічалі: Мікола Шкялёнак, Усевалад Родзька, браты Лявон і Юрка Лупкевічы). Неўзабаве адбыўся прыватны і многія сябры БНП, якія знаходзіліся ў Польшчы, былі арыштаваныя. Магчыма, тады трапіў у рукі чэкістаў і Пабыржын. Але не выключана, што ён мог быць арыштаваны пазьней, ужо на тэрыторыі Беларусі. Я. Пабыржын быў асуджаны, тэрмін адбываў у Казахстане. Там, у лягэры для інвалідаў і непрадатных да працы вязьняў у Спасску, яго сустрэў таксама сябра БНП Янка Жамойцін. Праз дзесяцігодзьдзі ён напіша ў сваіх успамінах такія радкі: "Іншым вельмі цікавым хлопцам быў Юзік Пабыржын ... Былы вайсковец – змагар за незалежнасьць, паэт, прынцыповы ў сваіх перакананьнях і незалежнасьці думак, неразрыўны спадарожнік свайго паэтычнай музы. Думкі яго, гнаныя

пачуццямі, плылі так хутка, што найспраўнейшая рука не пасьпявала замацоўваць іх на пашеры».

Жамойцін казаў мне, што мае ў сваім архіве вершы Пабыржына. Думаў я, што яшчэ пасылею зрабіць для сябе копію, але Жамойцін раптоўна памёр. Урыўкі з гэтых вершаў ён устаўіў у свае ўспаміны.

Вакон няволя, у небе сінь туманаў
Уткала ясных зорак вуталькі.
Капючым дротам доля закранана:
Агні, сабакі, выпшкі ды стралкі.

Сігнал адбою зрэйкі заржавслай
Загнаў сяброў на нары ў барак
І я адзін з душою набалела
Сачу як тухне бледная зара.

За спілетам дроту ў стэпавой далі
Шакалы вылі жудасным выпцём.
А мне здалася, там лямантавалі
Над майм юным стоптаным жыццём.

Мне стала жаль, што вяну не дасьпеўшы,
Што марна гіну ў зьдэсеку і нудзе,
Што ўжо не ўбачу гадоў ласкавейшых
І тут бясьсьледны след мой прападзе.

У лягеры ў Пабыржына было падарванае здароўе. Паводле Жамойціна, прычынай быў працяглы высокі ціск крыві. «Атэрасклероз асабліва заагавяў сасуды ног і награвяў ампутацыю ці гангрэнай, што для яго ня было таямніцай» – успамінаў Жамойцін. Але Язэп Пабыржын у гэтай сітуацыі не адчайваўся, працягваў пісаць вершы, у якіх «бічаваў савешную імперыю і навакольнікі, аптычала вёчы лад яе, апяваў красу роднае мовы і краіны і драму суайчыннікаў». Вершы паэта дапамагалі перахоўваць ягоныя сябры-беларусы. У 1956 г. выходзячы на волю, Янка Жамойцін здолеў вынесці з сабой зь лягера і частку паэтычных твораў Пабыржына. Больш яго ён ніколі не бачыў.

Вядома, што ў пачатку 1956 г. у лагер у Спаску прыехала камісія для перагляду справаў палігэнявоўскіх. Быў выкліканы для размовы і Пабыржын. Ён не хаваў сваіх поглядаў і проста ў вочы заявіў савецкім пракурорам, што ня бачыць за сабой нікай віны і калі толькі здарыцца магчымасць, «аддасць усе сілы барацьбе за незалежнасць сваёй бацькаўшчыны». У выніку, Язэп Пабыржын быў прызнаны «неісправимым» і застаўся ў лягеры. Пра ягоны далейшы лёс нічога невядома. У выпадку, калі ён выжыў ў лягерах, мог вярнуцца ў свае родныя мясціны – на Браслаўшчыну. Адзін чалавек, які быў з ім знаёмы падчас вайны, нядаўна распавядаў мне, што гадоў 10-15 назад, нібыта, бачыў падобнага на яго чалавека ў Браславе. Але ці быў гэта Язэп Пабыржын, невядома.

Кастусь Шыдлоўскі

ДЗМІТРЫЙ ПУЧЫНСКІ

Адным з беларускіх дзеячаў Браслаўшчыны з'яўляецца Дзмітрый Пучынскі – настаўнік, паэт, актыўны селькор. Яго імя аказалася амаль забытым, а творчая спадчына здавалася страчанай.

У выніку пошукаў музей змог сабраць некалькі апублікаваных у «Браслаўскай звяздзе» вершаў. У в.Баркунішкі, дзе апошнія гады правёў бацька Дз.Пучынскага, удалося пазбіраць рэшткі архіва (большая частка папер была знішчана новымі ўладальнікамі хаты). Нядаўна Купчэльская школа перадала музею стос матэрыялаў, звязаных з імем Дз.Пучынскага. Сярод іх – рукапісы вершаў, замалёўкі, дакументы, фотаздымкі. Цяпер з'явілася магчымасць аднавіць асноўныя моманты біяграфіі гэтага адоранага чалавека, скласці ўяўленне аб яго творчым даробку.

Нарадзіўся Дзмітрый Пучынскі 2 лістапада 1923 года ў вёсцы Каліты Мяжанскага сельсавета. Бацька – Іван, праваслаўны селянін з вёскі Ісаі каля Богіна, 1896 г. нараджэння, маці – Стэфаніда з дому Пятроўскіх.

Адукацыю Дз.Пучынскі атрымаў у польскіх школах. Маюцца яго пасведчанні Каліцкай, Мяжанскай і Дрысвяцкай школ. Сямігадовую адукацыю ён акурат завяршыў у 1939 г., перад зменай уладаў. Марыў атрымаць мастацкую адукацыю, бо з маленства меў схільнасць да малявання, але асноўнай перашкодай была беднасць і дрэнны стан здароўя.

Дз.Пучынскі быў сярод тых, хто вітаў надыход Чырвонай Арміі, з вязваў з новай уладай надзеі. 20 верасня ён сустрэкаў савецкіх салдат у сваіх Калітах. Адразу ўключыўся ў грамадскае жыццё, стаў адным з першых камсамольцаў Мяжанскага сельсавета. У сакавіку 1940 г. закончыў шасцімесячныя педагогічныя курсы ў Браславе і стаў працаваць у пачатковых класах.

Перыяд акупацыі правёў у роднай вёсцы. Захаваў некалькі камуністычных кніжак, якія пасля вайны здаў у бібліятэку. Пасля вызвалення ў 1944 г. па загаду камітэта камсамола займаўся арганізацыйнай працай у Карасінскім і Мяжанскім сельсаветах, пазней завочна вучыўся ў Полацкім педтэхнікуме. Працаваў настаўнікам малявання ў Опсавскай школе (1944 г.), загадваў Станкавіцкай школай (1945 г.), выкладаў у Каліцкай (1946 – 1947 гг.) і Мяжанскай школах. Тым часам у яго развілася небяспечная хвароба – сухоты. Працу ў школе даваўся лёгка. У 1956 г. прызнаны інвалідам, у 1965 г. атрымаў пенсію па інваліднасці, а 26 снежня 1967 года Дзмітрыя Пучынскага не стала.

Сярод папер сямейнага архіва захаваўся ліст вядомага мастака, нараджэнца Браслаўшчыны Пётры Сергіевіча да бацькі Дзмітрыя, напісаны неўзабаве пасля яго смерці. З ліста вынікае, што П.Сергіевіч і Дз.Пучынскі доўга перапісваліся, але сустрэцца не паспелі. Дарэчы, Пётры Сергіевіч з маленства ведаў маці Дзмітрыя. Дзмітрый Пучынскі ўсведмляў сябе беларускім інтэлігентам, цягнуўся да беларускага пісьменства, сам шукаў шляхоў да творчасці. Захаваўшы яго сямейны архіў у 1990-х, вярнуў.

Дз.Пучынскі. Аўтапартрэт

Яшчэ ў 1944 годзе ён прапанаваў свае вершы ў беларускую газету "Раніца", якая выходзіла пры нямецкіх уладах. Рэдакцыя газеты іх не апублікавала, адзначыўшы іх слабасць. Гэта не расчаравала пачаткоўца. Вершы Дз.Пучынскі пісаў да канца жыцця. Дачакаўся публікацыі некаторых з іх. У 1959 годзе заняў трэцяе месца ў жанры "Верш" у конкурсе, абвешчаным раённай газетай. У пасляваенныя гады Дз.Пучынскі быў адным з актыўных селькораў Браслаўшчыны. Яго публікацыі часта з'яўляліся на старонках раённай газеты, газет, што выходзілі ў Полацку, Маладзечне, Віцебску, Мінску. Аўтар уздымаў надзённыя праблемы вёскі, вольнага часу моладзі, праблемы транспарту і г.д., пісаў пра цікавых людзей. Цікавіўся літаратурным працэсам у Беларусі. Сярод публікацый Дз.Пучынскага – водгук на першы зборнік Уладзіміра Караткевіча "Матчына душа" (1959 г.), водгукі на творы У.Дубоўкі, Я.Брыля.

Дакумент праўлення Саюза пісьменнікаў БССР 1950 года сведчыць, што Дз.Пучынскі ўдзельнічаў у нарадзе маладых пісьменнікаў. Многія творы паэта сведчаць аб яго несумненнай здольнасці да паэзіі. Але аб гэтым няхай мяркуючы чытач па той падборцы, якую мы змяшчаем у нумары.

Яшчэ адным захапленнем Дзмітрыя было маляванне. Захавалася некалькі дзе-сяткаў аркушаў з яго малюнкамі, у асноўным партрэты тых людзей, з якімі аўтар сутыкаўся. Адрозны бачны іх непрафесіяналізм, але адчуваецца і прыродная адоранасць аўтара, якой не было наханава на развіцця.

Дзмітрый Пучынскі рана пайшоў з жыцця, але пакінуў у ім свой след. Ён заслугоўвае павагі як любы творца, які насуперак лёсу імкнецца перадаць іншым часцінку сваіх душэўных памкненняў.

* * * * *

Валуны каля возера Рыча

Убок ударыць хваля з мелі
(Дрыжыць і бераг і зямля),
Каб разбудзіць іх, ды не ўмес
Граніт застыглы размаўляць.
І валуны ляжаць валамі
Здаўна ля сіння вяды.
Зубры таёжнымі шпыхамі
Ішлі на валапой сюды.
Будзілі далеч гнёўным рыкам
І скамянелі тут навек,
І возера з пары той Рычам
Назваў тутэйшы чалавек.

1963 г.

Гудзе азёрны лёд

Гудзе азёрны лёд –
Стары ўцякае год.
Уцякае ў забыццё:
Прайшло яго жыццё,
Праз лёд і праз снягі
Ступае год другі –
Вясёлы, малады;
Яго на ўсе лады
Ля ёлак аж да зор
Услаўляе школьны хор.
Акорды ўвысь ляцяць,
Агні ў сям'е гараць...
Ступае новы год,
Гудзе азёрны лёд.

1964 г.

З успамінаў юнацтва

Помню браслаўскі узгорак пакаты,
Яхты на возеры сінім Дрывяты.
Белыя ветразі, цёмныя хвалі,
Чайкі над плёсам у высі выралі...
Хтосьці катаўся,
З русалкамі знаўся –
Я адзінокі стаяў,
Любаваўся.
Я сарамліва,
Натхнённа,
Віхрасты
Ўсё замалёўваць прысуджваўся
часта.
З таго узгорка,
Дзе хвоі з ядлоўцам
Пахнуць смалюю,
Праменьнямі сонца.

1963 г.

Гэты фотаздымак яшчэ трэба разгадаць. Дзмітрый Пучынскі стаіць справа ад жанчыны. Прада маладых літаратараў?

